

บทบาทของคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ด

Roles of the Monitoring and Evaluation Committee for Local Development Plan of Local Administrative Organizations in Roi Et Province

สุรเดช แก้วสิทธิ์¹ และ กชพร นานาผล²
Suradech Kaewsit¹ and Kochaporn Numnaphol²

Received : 22 เม.ย. 2561

Revised : 17 ก.ย. 2561

Accepted : 18 ก.ย. 2561

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่ง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 331 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า สอบถามเรื่องบทบาทของคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ด มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลทางไปรษณีย์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ คำนวณค่าหาร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test (Independent) และ F-test ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษายบทบาทของคณะกรรมการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก
2. ผลการเปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และ ตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : บทบาท คณะกรรมการติดตามและประเมินผล แผนพัฒนาท้องถิ่น

¹ นักบริหารงานทั่วไป เทศบาลตำบลท่าม่วง ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โทรศัพท์ 08 7863 0736
อีเมล kawsith@gmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

¹ General Administration Subdivision, ThaMuang District Municipality Office, ThaMuang District, salapoom
Roi Et Province, Tel. +668 7863 0736 Email : kawsith@gmail.com

² Assistant Professor Dr., Faculty of Education, Roi Et Rajabhat University

Abstract

The research aimed to study and compare the roles of the monitoring and evaluation committee for local development plan of local administrative organizations in Roi Et Province, classified by gender, age, level of education and position.

The sample comprised 331 monitoring and evaluation committee members for local development plan of local administrative organizations in Roi Et Province, obtained through stratified random sampling. The research instrument was a rating scale questionnaire inquiring about comparison of the roles of the monitoring and evaluation committee for local development plan of local administrative organizations in Roi Et Province, having the reliability of 0.88. The data were collected via the mail. The data analysis employed a ready-made statistic program for social sciences to find percentage, the mean, standard deviation, t-test (Independent) and F-test. The results are as follows:

1. The study of the roles of the monitoring and evaluation committee for local development plan of local administrative organizations in Roi Et Province revealed that when each aspect was considered, the aspect of setting the framework, guidelines and methods of monitoring and evaluation for local development plans had its role at a high level. The comparison of the levels of the roles of the monitoring and evaluation committee for local development plan of local administrative organizations in Roi Et Province, classified by sex, revealed no difference on the aspect of setting the framework, guidelines and methods of monitoring and evaluation for local development plan, a whole. On the aspect of execution of monitoring and evaluation of the local development plan, as a whole, was a high level.

2. The comparison of the roles of the monitoring and evaluation committee for local development plan of local administrative organizations in Roi Et Province, as a whole and by aspect, revealed no difference. On the aspect of reporting and giving opinions from monitoring and evaluation of local development plan, as a whole, was at the highest level. The comparison of the roles of the monitoring and evaluation committee for local development plan classified by gender, age, level of education and position, on the aspect of execution of monitoring and evaluation of the local development as a whole, revealed no difference.

Keywords : Roles, the Monitoring and Evaluation Committee, Local Development Plan

บทนำ

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ มีอิสระในการบริหารจัดการท้องถิ่นของตนเอง ส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทและอำนาจหน้าที่ต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น ทั้งในด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน ด้านพาณิชย์กรรม การบริหารจัดการ การท่องเที่ยว การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองและมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548 : 54) ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 กำหนดให้แผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มี 2 ประเภท คือ (1) แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด อำเภอ และแผนชุมชน (2) แผนพัฒนาสามปี หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลาสามปี โดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี ซึ่งระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ข้อ 25 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้แผนพัฒนาสามปีเป็นกรอบในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี และงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม รวมทั้งวางแผนทางเพื่อให้มีการปฏิบัติบรรลุวัตถุประสงค์ตามโครงการที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาสามปี จะเห็นได้ว่า การจัดทำแผนพัฒนาสามปีมีความเชื่อมโยงกับการจัดทำงบประมาณประจำปีอย่างใกล้ชิด (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2554 : 4) ข้อ 10 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีองค์กรจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คือ (1) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น (2) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น, ข้อ 28 กำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่นมีอำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น มีจำนวน 11 คน ผู้บริหารคัดเลือกจากบุคคลที่มีความรู้ความสามารถจากหลากหลายอาชีพ ในการจัดทำแผนพัฒนา มีขั้นตอนและกระบวนการในการจัดทำแผนพัฒนา โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นผ่านทางกรจัดเวทีประชาคมในระดับชุมชนและเวทีประชาคมในระดับตำบล ซึ่งแผนพัฒนาท้องถิ่น ที่สามารถตอบสนองสภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางการแก้ไข จะส่งผลให้ผู้บริหารสามารถทำงานได้ตรงกับความต้องการของชุมชน การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น จึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยในการติดตามและประเมินผล เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงาน รวมถึงเป็นตัวบ่งชี้ว่า ผลจากการดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือบรรลุตามเป้าหมายหรือไม่ เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการปรับปรุง แก้ไขขยายขอบเขต ถือได้ว่าเป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการปรับปรุงประสิทธิภาพของโครงการที่ดำเนินการ

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่ง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากร (Population) ในการวิจัยครั้งนี้ คือ คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดร้อยเอ็ด รวม 2,211 คน ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มสมาชิกสภาท้องถิ่น จำนวน 603 คน กลุ่มผู้แทนประชาคมในท้องถิ่น จำนวน 402 คน กลุ่มผู้แทนหน่วยงานในท้องถิ่น จำนวน 402 คน กลุ่มหัวหน้าส่วนการบริหารในท้องถิ่น จำนวน 402 คน และกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่น จำนวน 402 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ในการวิจัยครั้งนี้ คือ คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางจี้และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างถึงใน อีรุณี เอกะกุล, 2543) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 331 คน ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย 1) ตัวแทนกลุ่มสมาชิกสภาท้องถิ่น 2) ตัวแทนกลุ่มผู้แทนประชาคม 3) ตัวแทนกลุ่มผู้แทนหน่วยงาน 4) ตัวแทนกลุ่มหัวหน้าส่วนการบริหาร และ 5) ตัวแทนกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามตรวจสอบรายการ (Check List) เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่ง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดร้อยเอ็ด ลักษณะของแบบสอบถามเป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 103)

- 5 หมายถึง มีบทบาทการปฏิบัติงานในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีบทบาทการปฏิบัติงานในระดับ มาก
- 3 หมายถึง มีบทบาทการปฏิบัติงานในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีบทบาทการปฏิบัติงานในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง มีบทบาทการปฏิบัติงานในระดับ น้อยที่สุด

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

3.1 ศึกษาข้อมูลจากคู่มือ แนวคิด ทฤษฎี แบบสอบถาม งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของคณะกรรมการติดตามและประเมินผล เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการตลอดจนวิเคราะห์จากนิยามศัพท์เฉพาะ

3.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามตามแนวคิดของลิเคิร์ต (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

3.3 สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง แล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบและทำการปรับปรุงแก้ไข

3.4 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item Objective Congruence Index: IOC) แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของแต่ละข้อ โดยแนววัตถุประสงค์การวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาและครอบคลุมประเด็นที่ศึกษา แล้วนำผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ คำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ซึ่งแบบสอบถามของการวิจัยครั้งนี้มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.0

3.5 นำแบบสอบถามที่ได้พิจารณาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try Out) กับคณะกรรมการติดตามและประเมินแผนพัฒนาท้องถิ่นซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของเทศบาลตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -Coefficient) กำหนดเกณฑ์ที่ยอมรับได้ของแบบสอบถามทั้งฉบับในระดับ 0.8 ขึ้นไปซึ่งแบบสอบถามของการวิจัยครั้งนี้มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.88

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ด ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือรับรองและแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ถึงนายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

4.2 ผู้วิจัยนำส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์พร้อมแนบซองปิดแสตมป์จำหน่ายถึงผู้วิจัย เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัยภายใน 1 เดือน นับตั้งแต่ได้รับแบบสอบถาม

4.3 ผู้วิจัยติดตามและขอความอนุเคราะห์จากเทศบาลตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล ที่ยังไม่ได้ส่งแบบสอบถามกลับคืน หรือส่งกลับล่าช้า โดยการโทรศัพท์ติดต่อประสานและเดินทางไปรับด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด 331 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4.4 ตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งมีลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

5.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์และถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลอีกครั้ง

5.2 นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

5.3 ลงรหัสของแบบสอบถามตามแบบการลงรหัส (Coding Form)

5.4 นำแบบสอบถามที่ลงคะแนนเรียบร้อยแล้วไปประมวลผลและวิเคราะห์บทบาทของคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แปลผลเปรียบเทียบกับเกณฑ์ 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

4.51-5.00 หมายถึง มีบทบาทอยู่ในระดับมากที่สุด

3.50-4.50 หมายถึง มีบทบาทอยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีบทบาทอยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง มีบทบาทอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.5 เปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีเพศต่างกัน โดยใช้สถิติ t-test (Independent) และ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่ง โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) ใช้สถิติ F-test เมื่อพบความแตกต่างทางสถิติ ผู้วิจัยจะทำการทดสอบผลต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการ LSD (Least Significant Difference)

สรุปผล

1. ผลการศึกษบทบาทของคณะกรรมการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดร้อยเอ็ดในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก พิจารณาจำแนกเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

1.1 ด้านการกำหนดกรอบแนวทาง วิธีการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าบทบาทของคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีการประชุมเพื่อกำหนดกรอบแนวทางและวิธีการในการติดตามและประเมินผลแผน และมีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคและวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าว นอกนั้นอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าบทบาทของคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีการติดตามประเมินผลว่า แผนดังกล่าวเสร็จทันตามกำหนดเวลา ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการรายงานผลและเสนอความคิดเห็นจากการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บทบาทของคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง คือ ได้บันทึกการติดตาม รวมทั้งลงข้อมูลในระบบ e-plan ครบถ้วน นอกนั้นอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศ

2.1 การศึกษบทบาทของคณะกรรมการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศ พบว่า

ด้านการกำหนดกรอบแนวทาง วิธีการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยภาพรวมพบว่าเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นว่าบทบาทของคณะกรรมการฯ อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีบทบาทอยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีการประชุมเพื่อกำหนดกรอบแนวทางและวิธีการในการติดตามและประเมินผลแผน และมีการพิจารณาถึงความจำเป็นและความเป็นไปได้ของแผนดำเนินการ นอกนั้นอยู่ในระดับมาก

ด้านการดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่าชื่อที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ได้ติดตามประเมินผลแผนว่าแผนดังกล่าวใช้งบประมาณอย่างประหยัดคุ้มค่า นอกนั้นอยู่ในระดับมาก

ด้านการรายงานผลและเสนอความคิดเห็น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่าชื่อที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ ได้บันทึกการติดตาม รวมทั้งลงข้อมูลในระบบ e-plan ครบถ้วน ส่วนชื่ออื่น ๆ อยู่ในระดับมากที่สุด

2.2 การเปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศ พบว่าบทบาทของคณะกรรมการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผลการศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอายุ

3.1 การศึกษาบทบาทของคณะกรรมการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอายุ พบว่า

ด้านการกำหนดกรอบแนวทางวิธีการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยภาพรวมพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มี ช่วงอายุต่ำกว่า 30 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการฯ ด้านการกำหนดกรอบแนวทางวิธีการในการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนช่วงอายุอื่น ๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ด้านการดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยภาพรวม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามทุกช่วงอายุ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการฯ ด้านการดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก

ด้านการรายงานผลและเสนอความคิดเห็น โดยภาพรวม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ทุกช่วงอายุ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการฯ ด้านการรายงานผลและเสนอความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก

3.2 การเปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอายุ พบว่าบทบาทของคณะกรรมการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. ผลการศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามระดับการศึกษา

4.1 การศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า

ด้านการกำหนดกรอบแนวทาง วิธีการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยภาพรวมพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามทุกระดับการศึกษา มีความคิดเห็นต่อบทบาทของคณะกรรมการฯ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่าชื่อที่ทุกระดับการศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีการประชุมเพื่อกำหนดกรอบแนวทางและวิธีการในการติดตามและประเมินผลแผน มีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคและวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ส่วนชื่อที่ผู้ตอบแบบสอบถามทุกระดับการศึกษามีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ยกเว้นระดับประถมศึกษา

มีความคิดเห็นในระดับมาก คือมีการพิจารณาถึงความจำเป็นและความเป็นไปได้ของแผนดำเนินการและบทบาทของ คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น

ด้านการดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยภาพรวม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ทุกระดับการศึกษา มีความคิดเห็นต่อบทบาทของคณะกรรมการฯ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ทุกระดับการศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นระดับอนุปริญญาีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก คือ ได้ติดตามประเมินผลแผนว่าแผนดังกล่าวใช้งบประมาณอย่างประหยัดคุ้มค่า

ด้านการรายงานผลและเสนอความคิดเห็นจากการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยภาพรวม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามทุกระดับการศึกษา มีความคิดเห็นต่อบทบาทของคณะกรรมการฯ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่ทุกระดับการศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง คือ ได้บันทึกการติดตาม รวมทั้งลงข้อมูลในระบบ e-plan ครบถ้วน นอกนั้นอยู่ในระดับมากที่สุด

4.2 การเปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าบทบาทของคณะกรรมการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

5. ผลการศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัด ร้อยเอ็ด จำแนกตามตำแหน่ง

5.1 การศึกษาบทบาทของคณะกรรมการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนก ตามตำแหน่ง พบว่า

ด้านการกำหนดกรอบแนวทางวิธีการ ในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยภาพรวม พบว่าผู้แทนประชาคมท้องถิ่น ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และหัวหน้าส่วนราชการ มีความคิดเห็นต่อบทบาท ของคณะกรรมการฯ อยู่ในระดับมาก ส่วนสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นต่อบทบาท ของคณะกรรมการฯ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามทุกตำแหน่ง มีความคิดเห็น อยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีการประชุมเพื่อกำหนดกรอบแนวทางและวิธีการในการติดตาม และประเมินผลแผน มีการพิจารณาถึงความจำเป็นและความเป็นไปได้ของแผนดำเนินการ และมีการศึกษาปัญหา และอุปสรรคและวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

ด้านการดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยภาพรวม พบว่าผู้แทน ประชาคมท้องถิ่น ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หัวหน้าส่วนราชการ และผู้ทรงคุณวุฒิ มีความคิดเห็นต่อบทบาท ของคณะกรรมการฯ อยู่ในระดับมาก ส่วนสมาชิกสภาท้องถิ่น มีความคิดเห็นต่อบทบาทของคณะกรรมการฯ อยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามทุกตำแหน่งมีความคิดเห็น อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ได้ติดตามประเมินผลแผนว่าแผนดังกล่าวใช้งบประมาณอย่างประหยัดคุ้มค่า อยู่ในระดับมากที่สุด นอกนั้นอยู่ในระดับ มาก

ด้านการรายงานผลและเสนอความคิดเห็นจากการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยภาพรวม พบว่า สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้แทนประชาคมท้องถิ่น ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หัวหน้าส่วนราชการ และผู้ทรงคุณวุฒิ มีความคิดเห็นต่อบทบาทของคณะกรรมการฯ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทุกตำแหน่งมีความคิดเห็น อยู่ในระดับมากที่สุด ทุกข้อ

5.2 การเปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามตำแหน่ง พบว่าบทบาทของคณะกรรมการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญและอภิปรายผลจากข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาวิจัย ดังต่อไปนี้

1. บทบาทของคณะกรรมการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการกำหนดกรอบแนวทางวิธีการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากส่วนใหญ่คณะกรรมการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดร้อยเอ็ด มีการประชุมเพื่อกำหนดกรอบแนวทางและวิธีการในการติดตามและประเมินผลแผน มีการพิจารณาแผนถึงความสอดคล้องของยุทธศาสตร์ แผน และกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ มีการพิจารณาถึงความจำเป็นและความเป็นไปได้ของแผนดำเนินการมีการพิจารณาถึงความพร้อมของคน วัสดุ การจัดการ มีการศึกษาจุดเด่น จุดด้อยของแผน มีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคและวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าว และมีการศึกษาถึงผลสำเร็จของแผนตามที่กำหนดไว้ ซึ่งแต่ละคนมีความเข้าใจในบทบาทอำนาจหน้าที่ของตนเอง เคารพ ศรัทธา และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เคารพสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผลและเกิดประโยชน์สูงสุด และที่สำคัญคณะกรรมการทุกคนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดกรอบแนวทางวิธีการในการติดตามและประเมินผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ (วรรณิการ์ ภูมิวงศ์พิทักษ์, 2540 : 12) ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการครอบครัวและชุมชนพัฒนา : ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนดวงแข เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการที่ประชาชน ไม่ว่าจะปัจเจกบุคคล หรือกลุ่มคน ที่เห็นพ้องต้องกัน เข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินงาน โดยการร่วมคิด ร่วมลงมือปฏิบัติ ร่วมแบ่งปันผลประโยชน์ และร่วมในการติดตามประเมินผล

2. ด้านการดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า บทบาทของคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น มีการติดตามประเมินผลว่าแผนดังกล่าวเสร็จทันตามกำหนดเวลา อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก เนื่องจากส่วนใหญ่คณะกรรมการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ด มีการติดตามและประเมินผลทรัพยากรว่าเพียงพอเพื่อการดำเนินกิจกรรมตามแผนหรือไม่ แผนดำเนินการไปแล้วมีความก้าวหน้ามากน้อยเพียงใด ซึ่งเป็นการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผน เป็นการร่วมมือกันทำงานอย่างใกล้ชิดระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชน ซึ่งในการดำเนินโครงการจะต้องมีการติดตามและประเมินผล เพื่อให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุงการทำงาน และเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนั้น ยังทำให้ทราบถึงความต้องการและความพึงพอใจของประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการ ช่วยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับทราบถึงปัญหา อุปสรรคของการดำเนินโครงการ และสามารถประเมินได้ว่าโครงการที่จัดทำขึ้นประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด นอกจากนั้นแล้ว มีการประเมินผลถึงความคุ้มค่าของงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินโครงการ และเป็นประโยชน์ต่อการจัดสรรงบประมาณให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการดำเนินโครงการ คำนึงถึงการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ

โดยต้องพิจารณาถึงผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตของประชาชนที่เพิ่มขึ้น หากเป็นโครงการที่มีผลให้ประชาชนมีความสุขเพิ่มขึ้น โดยไม่สามารถวัดออกมาในเชิงปริมาณก็ตาม ก็ถือว่าโครงการมีความคุ้มค่าเช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิมล ชาตะมีนา, วชิรา วราศรัย และ รุ่งทิพย์ จินดาพล (2551) ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการและดำเนินโครงการของ อบจ.แพร่ และของ อบจ.พิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการของทั้ง 2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่ามีปัจจัยหลายประการที่มีส่วนส่งเสริมให้การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสบความสำเร็จทั้งในระดับองค์กรและระดับโครงการ โดยสรุปได้หลัก ๆ ดังนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างเป็นระบบมีการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์ให้กันภายในระหว่างบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีกลไกในการส่งเสริมการทำงานร่วมกันที่เป็นระบบ ผู้บริหารมีภาวะความเป็นผู้นำสูง บุคลากรในองค์กรมีความรู้ความสามารถและมีความรับผิดชอบการบริหารงานมีการรับฟังความคิดเห็นจากภายนอก และมีความคล่องตัว มีการแปลงวิสัยทัศน์ นโยบาย และยุทธศาสตร์ ขององค์กรมาสู่การปฏิบัติงานอย่างแท้จริง เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมริเริ่มกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการติดตามและประเมินผลโครงการดังกล่าวอย่างใกล้ชิด มีความเพียงพอของงบประมาณ

3. ด้านการรายงานผลและเสนอความคิดเห็นจากการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าบทบาทของคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ได้บันทึกการติดตาม รวมทั้งลงข้อมูลในระบบ e-plan ครบถ้วน อยู่ในระดับปานกลาง นอกนั้นอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นมีการรายงานผล เสนอความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่น สภาท้องถิ่นทราบและมีการประกาศ/ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ สอดคล้องกับหลักความโปร่งใส (Participatory) หมายถึงการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา ให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบได้ โดยถือปฏิบัติในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนทราบตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. 2539

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ผลการวิจัยจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าบทบาทของคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการกำหนดแนวทางวิธีการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านการจัดทำรายงานผลและเสนอความเห็นที่ได้จากการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาต่อผู้บริหารท้องถิ่น และด้านการดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำประเด็นดังกล่าวไปพิจารณาและจัดลำดับความสำคัญก่อน หลัง เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาต่อไป

1.2 ผลการเปรียบเทียบคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ปรากฏว่าคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นที่มาจากตัวแทนประชาคมในท้องถิ่น ยังไม่สามารถแสดงบทบาทได้สอดคล้อง จึงควรพัฒนาคณะกรรมการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยวิธีการให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น

1.3 ควรส่งเสริมกระบวนการติดตามประเมินผลแผนให้มีส่วนร่วมของภาคประชาชน ภาครัฐ และภาคเอกชน ตลอดจนการคณะกรรมการติดตามประเมินผลแผน ควรมีการติดตามประเมินผลในทุกขั้นตอน ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการปฏิบัติงาน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาปัจจัยที่เป็นปัญหาอุปสรรคและสาเหตุที่ทำให้คณะกรรมการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ด ที่ไม่สามารถปฏิบัติได้ตามแผนที่กำหนดไว้ได้

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองและมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2548). *คู่มือการติดตามและประเมินผลการจัดทำและแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2554). *ระเบียบกระทรวงมหาดไทยด้วยการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548*.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ธีรจุมิ เอกะกุล. (2543). *ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.

วรรณิการ์ ภูมิวงศ์พิทักษ์ (2540). *ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการครอบครัวและชุมชนพัฒนา : ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนดวงแข เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร*.

วิมล ชาตะมีนา, วชิรา วราศรัย และ รุ่งทิพย์ จินดาพล (2551). *ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการและดำเนินโครงการของ อบจ.แพร่และของ อบจ.พิษณุโลก*.